

BARCELONEJANT

NATALIA
Farré

Jugar amb Calder i berenar amb Miró

Pablo Picasso dinava a casa seva. Ernest Hemingway el va recomanar per obtenir el visat d'entrada als Estats Units. Rafael Alberti li va dedicar un poema. Alexander Calder el va fixar com a lleó per al seu circ. Le Corbusier el va admetre al seu cercle. I la dona de Joan Miró, Pilar Juncosa, li cuinava cocarrois. No només això. És un dels pocs catalans que han tingut una exposició monogràfica al Moma de Nova York i l'únic que ha organitzat uns Jocs Florals al cor de Manhattan, amb Pau Casals com a president d'honor. Aquest va ser ell: Joan Junyer (Barcelona, 1904-1994). Ella, Dolors Canals (Barcelona, 1913-2010), no va ser menys. Va ser doctora en pedagogia. Durant la contesa civil va posar en marxa les guarderies de guerra a Barcelona. I va fer el mateix a Nova York durant la segona guerra mundial. Ells, tots dos, van ser generosos: van donar la seva casa de Vallcarca a la diputació. Ara cedida a l'ajuntament. Encara que la societat ha sigut més garrepa amb ells. Ni carrer ni memòria. Malgrat les seves llargues trajectòries, no han sigut reconeguts. I malgrat el seu altruisme, són dos desconeguts.

Tant oblit no és just ni comprensible. Isabel Casanellas i Fina Duran posaran una mica de remei a tanta ignorància. Una mica, perquè el que fan és una exposició petita encara que no per això sense importància. Posa llum als dos personatges i obre per primera vegada les portes de la que va ser casa seva. Una torre amb un bonic jardí, ara amputat per expropiació, que va acollir el consolat de Dinamarca durant la República. D'aquí ve el nom d'Antic consolat, el seu apel·latiu. Va pertànyer als Junyer, a Carles i Sebastià. Pare i oncle de Joan. Burgesos amb possibles. Protectors d'un jove Picasso i grans col·leccionistes del seu període blau, a més a més d'amants de l'art i sensibles a la cultura. En aquell ambient va créixer Joan Junyer, i en aquell ambient va agafar afició per la pintura d'avantguarda. Va anar a París a aprendre, com tots els catalans. Allà el malagueny el va protegir, com abans havien fet els Junyer amb ell. I després va anar als Estats Units a exiliar-se. No va tornar mentre Franco va dictar. Canals, tampoc.

L'any 76 es van instal·lar a la casa. Al 79 la van donar. Però no van deixar per escrit el que volien. Massa idealistes, massa romàntics. Així que el que van somiar, espai d'investigació pedagògica i residència d'artistes, no serà. Sí que hi haurà un centre de proximitat. Els veïns han votat per això. Però fins que això passi, la residència es pot visitar per primera vegada. Aquest cap de setmana és l'últim per veure on van viure i com ho van fer. Encara que la casa només conserva les parets, ara emperaderades amb la seva història. Dels

► Vista de la torre de Vallcarca, l'Antic consolat, donada a la diputació per Joan Junyer i Dolors Casals.

► L'artista Joan Junyer i la pedagoga Dolors Canals.

L'Antic consolat, donat per Joan Junyer i Dolors Canals, obre per primera vegada

mobles, l'arxiu i l'obra no se'n sap res. Massa idealistes, massa romàntics. Van donar però no van testar. De manera que la torre ha estat tancada durant anys, a l'espera dels hereus i exercint de magatzem de la Diputació. Una neboda d'ella es va emportar tot el que contenia. A Cuba, se suposa. I amb això la possibilitat de disfrutar de les peces de Junyer.

Els pocs treballs que van vendre estan dispersos pel món. En col·

leccions privades. No tenia necessitat de desfer-se'n, i no ho feia si el comprador no li agradava. Sí que ho va fer amb la Generalitat quan el 1989 el Palau Robert li va dedicar una exposició i després va adquirir quatre de les seves obres. Tres estan a les reserves del Macba i una en la permanent del MNAC. N'hi ha una altra, al carrer. A la rambla de la Marina de l'Hospitalet de Llobregat. Però l'oblit per la seva obra i la de Canals segueix vigent.

Una banyera per font

L'emplaçament de l'obra pública el va escollir ell. La ciutat li agradava perquè considerava que era el paradigma de Catalunya: unia la gent d'aquí amb la de fora, l'art amb la indústria. I això últim era molt important per a Junyer, que afirmava que l'art no podia limitar-se. Això explica el seu interès per alliberar la pintura de la paret. Ho va fer acostant-la a la dansa i a la indústria. Va ser famosa la seva *La font*. Res a veure amb l'obra de Duchamp, encara que el català també va utilitzar una peça de sanitari: una banyera que va pintar. Després va saltar a dimensions més grans i va arribar a intervenir l'ala d'un avió.

Canals va viure fins al 2010 i no va deixar mai d'investigar els moviments dels nens, els atletes més perfectes, afirmava. Junyer va fer projectes fins al final. L'últim, amb esbossos inclosos, un arc de triomf per a l'espigó que veia des de l'Hospital del Mar, on va morir el 1994. ■

IMPULS EMPRESARIAL

Barcelona Activa fa un gir cap a l'economia solidària

HELENA LÓPEZ
BARCELONA

Arts i Mànigues ha passat de ser una idea de cafè a ser, gairebé gairebé, una realitat. Com a mínim, un projecte. La iniciativa empresarial busca ser una gestora d'espectacles culturals a domicili. Posar en contacte creadors i petites companyies amb espectadors que a la vegada es convertiran en productors. Una nova forma de fer una cosa que ja es fa -espectacles en cases particulars-, però de forma legal (ara es fa a través del mètode de la taquilla inversa i sense declarar) i cooperativa (aquesta és l'aposta).

Així ho expliquen, amb la il·lusionada pròpia de qui comença una cosa nova, Xavi Capdevila i Eduard Carmona, ideòlegs de la iniciativa, van de les 15 seleccions onades per Barcelona Activa per participar en la primera edició de La Comunicadora, un dels programes impulsats per la nova àrea de Barcelona Activa, creada per impulsar la promoció de l'economia social i solidària, una de les apostes de l'alcaldeessa, Ada Colau.

L'agència municipal inverteix dos milions en emprenedors socials

La Comunicadora és una cosa molt més senzilla que el seu nom. Es tracta d'un programa d'impuls de projectes d'economia col·laborativa que prioritza l'enfocament procomú (en els negocis amb caràcter social també abunden les expressions sofisticades). Oferir formació empresarial i sessions personalitzades als emprenedors socials per a una cosa tan senzilla i complicada a la vegada com que les idees de cafè passin a ser projectes realitzables. I intentar realitzar-los. Com Arts i Mànigues, o com Som Mobilitat, cooperativa -aquesta ja és una realitat- que treballa per la mobilitat més sostenible a través del transport compartit i elèctric.

ALTRES PROGRAMES // El 2017 Barcelona preveu destinar dos milions d'euros per consolidar aquesta nova àrea, que ofereix altres programes com Construïm en Femení les Altres Alternatives.

Encara que no es tracta d'una guerra de neologismes. Emprenedors contra cooperativistes. Segons va apuntar el primer tinent d'alcalde, Gerardo Pisarello, durant la presentació del gir de l'agència de desenvolupament local, el seu objectiu és que una economia (la clàssica) s'impregni de l'altra (la social), i viceversa. ■